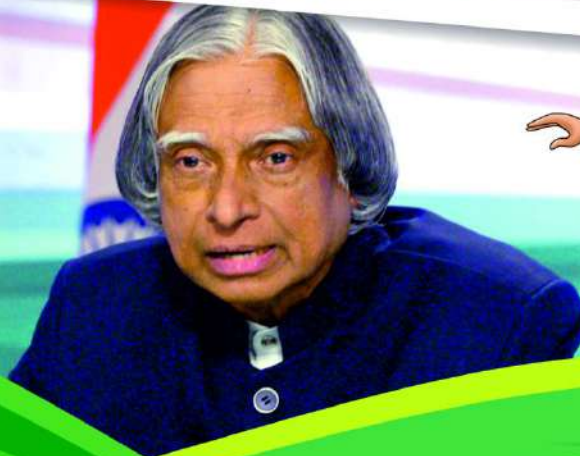


પ્રથમ સત્ર

નવા પાઠ્યપુસ્તકના અભ્યાસક્રમ આધારિત
અલંકાર સ્વાધ્યાયપોથી

ઘોરણ
8

હિન્દી



Alankar[®]
Publication

પ્રસ્તાવના...

બાળકની સર્જનશક્તિ, વિચારશક્તિ, તર્કશક્તિ અને પૃથક્કરણ કરવાની આવડતનો વિકાસ કરવાના હેતુથી લેખનસામગ્રીના ખજાનાસ્વરૂપ સ્વાધ્યાયપોથી બાળમનોવિજ્ઞાન અને શૈક્ષણિક યોગ્યતાને ધ્યાને રાખીને તૈયાર કરવામાં આવી છે. RTE-2009 અને NCF-2005ને ધ્યાને રાખી અભ્યાસક્રમના બદલાવને અનુરૂપ રચના કરવામાં આવી છે. સતત વ્યાપક અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ અનુસાર તૈયાર કરેલી આ સ્વાધ્યાયપોથી બાળકને બોજ ન બને પરંતુ આનંદ સાથે પ્રવૃત્તિ કરતાં કરતાં શીખવાનો સરળ પ્રયાસ છે.

પ્રસ્તુત સ્વાધ્યાયપોથીમાં ધોરણ-8નાં બાળકોને જરૂરી ભાષાશિક્ષણનાં તમામ પાસાંઓને આવરી લીધાં છે. ઉપરાંત દરેક એકમમાં જરૂરી દરેક શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ કરી વિષયવસ્તુને પૂરતો ન્યાય આપવામાં આવ્યો છે. ‘બાળમાનસ બોધને શીખે છે’ તે અભિગમથી જરૂરી એવાં ચિત્રો દ્વારા સમજ પાડી કરવા પ્રયત્ન કર્યો છે. ચિત્રાત્મક અસરકારક રજૂઆત સૌને ગમશે જ.

પાઠ્યપુસ્તકના એકમો શીખવાની પ્રક્રિયા દરમિયાન જ વધારે ઊંડાણપૂર્વક તેમજ સર્વગ્રાહિતાથી શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (SCE) થઈ શકે તેવા હેતુથી આ પુસ્તકમાં જ દરેક એકમના અંતે હેતુઓ આપવામાં આવ્યા છે. પ્રત્યેક સત્રમાં પ્રતિનિધિત્વરૂપ 20 હેતુઓની નોંધ કરી (પરિશિષ્ટ-અ) અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન (40 ગુણ) કરવામાં સહાયક રહેશે.

અમને વિશ્વાસ છે કે આ પુસ્તક બાળકો માટે ઉપયોગી અને આનંદદાયક બની રહેશે. આપના અભિપ્રાયનું સ્વાગત કરીએ છીએ.

સ્વાધ્યાયપોથી બનાવતા ખૂબ જ કાળજી રાખવામાં આવી છે. આમ છતાં, માનવસહજ સરતચૂક કે ટેક્નોલોજીની ક્ષતિને કારણે વિગતદોષ, માહિતીદોષ કે અન્ય કોઈ વિસંગતતા જણાય તો સત્વરે ધ્યાન દોરવા વિનંતી. યોગ્ય સૂચનોને તજજ્ઞોના માર્ગદર્શન બાદ સુધારી લેવામાં આવશે.

- પ્રકાશક

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	પાઠ-કાવ્યનું નામ	અભ્યાસક્રમ	શિક્ષકની સહી	પાના નં.
1	તેરી है जमीं (પ્રાર્થનાગીત)			3
2	ईदगाह (કહાની)			7
3	अंतरिक्ष परी सुनीता विलियम्स (જીવની)			12
4	उठो, धरा के अमर सपूतों (સંઘગાન)			17
5	सवाल बालमन के, जवाब डॉ. कलाम के (સાક્ષાત્કાર)			20
*	पुनरावर्तन-हेतु इकाई कसौटी-1			25
6	भरत (એકાંકી)			27
7	सोच अपनी-अपनी (વાદ-વિવાદ)			32
8	माँ ! कह एक कहानी ! (કવિતા)			36
9	ममता (કહાની)			40
*	पुनरावर्तन-हेतु इकाई कसौटी-2			47
*	मूल्यांकन हेतु आदर्श प्रश्नपत्र			49

No part of this publication can be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means-electronic, mechanical, phototyping, recording or otherwise without the prior written permission of the publishers. All right of export of this book is reserved with the publisher. Any person who does any unauthorised act in relation to this publication will be liable to legal prosecution and civil claims for damages.

ईदगाह प्रेमचंद की अमर कहानी है। प्रस्तुत कहानी में प्रेमचंद ने हमिद नाम के एक छोटे बालक की कथा कही है। हमिद अपने मित्रों के साथ ईदगाह जाना चाहता है। प्रस्तुत कहानी में हमिद के त्याग की बात से प्रेमचंद ने छात्रों को त्याग भावना की सीख दी है।

1. प्रश्नों के उत्तर के लिए उचित विकल्प चुनकर विकल्प का क्रम में लिखिए।

- (1) रमजान के कितने दिनों के बाद ईद आई है ? -
 (A) दस (B) सोलह (C) सात (D) तीस
- (2) गाँव के लोग कहाँ जाने की तैयारी कर रहे हैं ? -
 (A) मैले में (B) शहर (C) ईदगाह (D) खेलने
- (3) हमिद के पिता की मृत्यु किस रोग से हुई थी ? -
 (A) हैजे (B) शितला (C) केन्सर (D) डेन्गु
- (4) नूरे ने कौनसा खिलौना खरीदा ? -
 (A) वकील (B) सैनिक (C) गुजरिया (D) धोबिन
- (5) हमिद ने चिमटा किसके लिए खरीदा ? -
 (A) माँ के लिए (B) दादी के लिए (C) चाची के लिए (D) पड़ोसी के लिए
- (6) हमिद को किसने अपना साथी बनाया ? -
 (A) नूरे ने (B) महमूद ने (C) महोसिन ने (D) सम्मी ने

2. कोष्ठक में से उचित शब्द चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।

(पिता, उपेक्षा, लोहे, बच्चे)

- (1) हमिद ने खंजरी की ओर से देखा।
- (2) ईदगाह जाने के लिए सबसे ज्यादा प्रसन्न हैं।
- (3) गाँव के बच्चे ईदगाह अपने के साथ जा रहे हैं।
- (4) हमिद की दुकान पर रुक जाता है।

3. निम्नलिखित विधान के सामने सही ☒ और गलत ☐ का चिह्न कीजिए।

- (1) महमूद सिपाही लेता है। -
- (2) हमिद के साथी सबील पर शर्बत पी रहे हैं। -
- (3) हमिद मेले में हिंडोले पर बैठा। -
- (4) महमूद को उसके पिता ने खाने के लिए सेब दिया। -

4. निम्नलिखित शब्दों के समानार्थी और विरुद्धार्थी (विलोम) शब्द लिखिए।

शब्द	शीतल	प्रसन्न	गरीब	अंधकार	स्नेह	पुरानी
समानार्थी -						
विलोम ×						

5. निम्नलिखित मुहावरों के अर्थ देकर वाक्य में प्रयोग कीजिए ।

- (1) बाल बाँका न होना -
वाक्य :
- (2) छाती पीट लेना -
वाक्य :
- (3) बेड़ा पार लगाना -
वाक्य :
- (4) दिल चीरना -
वाक्य :
- (5) दिल बैठ जाना -
वाक्य :

6. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-दो वाक्यों में लिखिए ।

- (1) हामिद के पास कितने पैसे थे ?
.....
- (2)* रमजान ईद के दिन मुसलमान लोग कहाँ जाते हैं ?
.....
- (3) महमूद का सिपाही कैसा दिखता है ?
.....
- (4) भिश्ती किसे पसंद आता है ?
.....
- (5) हामिद की दादी के पास क्या नहीं है ?
.....
- (6)* रोजे के दिन मुसलमान क्या करते हैं ?
.....

7. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए ।

- (1) ईदगाह के मार्ग का वर्णन कीजिए ।
.....
.....

(2) हामिद ज्यादा मिठाई खाना क्यों उचित नहीं समझता है ?

.....

.....

.....

(3) ईदगाह के मैले में कौन-कौनसे खिलौने मिल रहे थे ?

.....

.....

.....

(4) बूढ़ी अमीना ने अपनी छाती क्यों पीट ली ?

.....

.....

.....

8. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सविस्तर लिखिए ।

(1)* चिमटा खरीदने के लिए हामिद कौनसे कारण बताता है ?

.....

.....

.....

.....

.....

(2)* अमीना का क्रोध स्नेह में कैसे बदल गया ?

.....

.....

.....

.....

.....

(3)* हामिद ने चिमटा ही क्यों खरीदा ?

.....

.....

.....

.....

.....

ગુજરાતી + ઇંગ્લીશ = ગુજલીશ ગુજરાતી માધ્યમના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી ભાષાનું પ્રભુત્વ મજબૂત કરાવતી

દ્વિભાષી સ્વાધ્યાયપોથીઓ

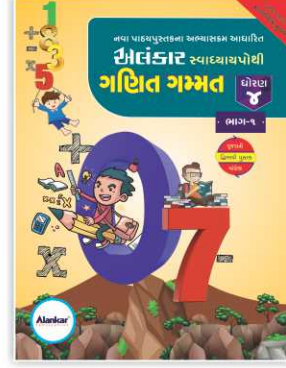
ગણિત - વિજ્ઞાન - આસપાસ (પર્યાવરણ) (બાલવાટિકા થી ધોરણ 8)



E-08



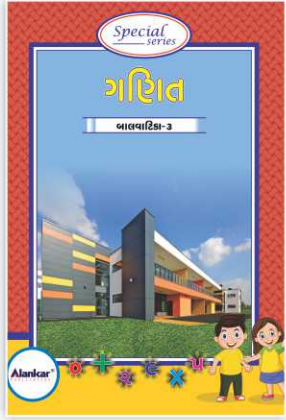
E-07



E-06



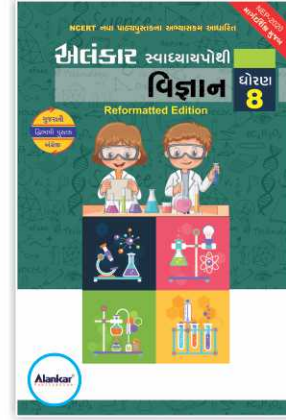
E-07



B-09



D-07



J-14



J-13



વિશેષતાઓ



બાલવાટિકા થી જ ગણિત, વિજ્ઞાન, આસપાસ વિષયોમાં અંગ્રેજી શબ્દો, સૂચનાઓ દ્વારા (NEP) 2020 મુજબ **બહુભાષિતાને પ્રેરકબળ** પૂરું પાડતાં પુસ્તકો.



સ્પર્ધાત્મક તમામ પરીક્ષાઓ ગુજરાતી માધ્યમનો વિદ્યાર્થી સરળતાથી પાર પાડી શકે તે માટેની શરૂઆત.



ઉચ્ચતર ધોરણોની કઠિનતાને સરળ બનાવવાનો મહાવરો **દ્વિભાષી પુસ્તકો**ના માધ્યમથી મળી રહે છે.



પાઠ્યપુસ્તકને સુસંગત **ગુજરાતી + ઇંગ્લીશ = ગુજલીશ** શબ્દોનો યથાસ્થાને ઉપયોગ



JEE, NEET, IAS, IPS, CA, CS, MBA અને અન્ય સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ જે અંગ્રેજી ભાષામાં લેવાય છે, દ્વિભાષી પુસ્તકોના અભ્યાસથી સારું પરિણામ મેળવી શકાશે. સપનાઓ સાકાર થશે.